

ब्राह्मणोऽरण्यमनुप्रविश्य दर्भस्तम्बमूर्द्धग्रन्थिकं वधीत तत्रासीनः
सन् कञ्चिद्विशिष्टं ब्राह्मणं दक्षिणभाग उपवेश्य तत्समीपे
होतृमन्त्रान् विस्पष्टमुच्चारयेत् । चित्तिः सुगित्यादिको दश-
होता पृथिवी होतेत्यादिकश्चतुर्होताग्निर्होतेत्यादिकः पञ्च-
होता सूर्यन्ते चक्षुरित्यादिकः षट्कोता महाहविर्होतेत्या-
दिकः सप्तहोता एते सर्वेऽपि होतृमन्त्राश्चतुर्होतृशब्देन कञ्चि-
न्यायेनोपलक्षिताः । अन्यथा बहुवचनानुपपत्तेः । चतुर्होतृ-
शब्दस्यैव सर्वोपलक्षकत्वम् । न तु दशहोत्रादिदशकस्येत्यय-
मर्थो उपरिष्ठाद्विस्पष्टो भविष्यति । अत्र होमविधानाभावाद्
ऊतभागस्वाहाकारभागौ न प्रयोक्तव्यौ । यत्ते चतुर्होतारो
मन्त्राः एतदेव देवानामुत्कृष्टं गोप्यं ब्रह्म देवाः परस्मिन् ब्र-
ह्मणि चादृशं गौरवं तादृशमेतेषु कुर्वन्ति । तदेव देवाभि-
मन्त्ररूपं ब्रह्म देवेषु मध्ये विद्वांसमेनं प्रकाशं गमयति । ततो
देवेषु ख्यातिं गतमेनं ब्राह्मणं देवानुग्रहयुक्तं पुनः प्रजानां
मध्ये प्रकाशं गमयति । ततो लोकद्वयप्रख्यातो भवति ॥

उक्तदर्भस्तम्बं प्रशंसति । “दर्भस्तम्बमुद्ग्रथ्य व्याचष्टे [४] ॥
अग्निवान् वै दर्भस्तम्बः । अग्नित्वेव व्याचष्टे” इति । यथा-
ग्निर्होमाधारः तद्वद्दर्भस्तम्बोऽपि तत्र होमाधारत्वेन विहितः ॥

ततोऽग्निमत्त्वं हिताहितसाक्षित्वेनोपवेशितं ब्राह्मणं प्रशं-
सति । “ब्राह्मणो दक्षिणत उपास्ते । ब्राह्मणो वै प्रजानामुप-
द्रष्टा । उपद्रष्टुमत्येवैनं यश चृच्छति” इति । इदं हितमि-
दमहितमिति ब्राह्मणः प्रजाभ्य उपदिशति तस्मादयमुपद्रष्टा ।